

Geneesmiddelen die het QT-interval verlengen*

Geneesmiddelengroep	Stofnaam	Merknaam®	Risicofactoren**
Anti-aritmica	amiodaron	merkloos, Cordarone	
	disopyramide	merkloos, Dirytmin, Ritmoforine, Rythmodan	combinatie met CYP3A4-remmende ^o middelen
	procaïnamide	Pronestyl	
	propafenon	merkloos, Rytmonorm	combinatie met CYP2D6-remmende middelen deficiënt CYP2D6 (PM-type) ^{21 22}
	kinidine	merkloos, Cardioquin	combinatie met CYP3A4-remmende middelen mogelijk P-gp-remmende middelen ^{23 24}
	sotalol	merkloos, Sotacor	slechte nierfunctie
Nieuwe klasse III-groep (anti-aritmica)	ibutilide	Corvert	
Psychofarmaca	amitriptyline	merkloos, Sarotex, Tryptizol	combinatie met CYP2D6-remmende middelen deficiënt CYP2D6 (PM-type)
	clomipramine	merkloos, Anafranil	combinatie met CYP2D6-remmende middelen deficiënt CYP2D6 (PM-type)
	chloorpromazine	merkloos, Largactil, Chloorpromazine zetpil FNA	
	droperidol	Dehydrobenzperidol	
	haloperidol***	merkloos, Haldol	
	imipramine	merkloos, Tofranil	combinatie met CYP2D6-remmende middelen deficiënt CYP2D6 (PM-type)
	lithium	merkloos, Camcolit, Litarex, Priadel, Lithiumcarbonaat capsules FNA	slechte nierfunctie
	nortriptyline	Nortrilen	combinatie met CYP2D6-remmende middelen deficiënt CYP2D6 (PM-type)
	pimozide	Orap	combinatie met CYP3A4-remmende middelen
	thioridazine	Melleretten, Melleril	combinatie met CYP2D6-remmende middelen
Antibiotica/antiprotozoica	amantadine	Symmetrel	
	claritromycine	Klacid	
	chloroquine	Nivaquine	
	co-trimoxazol	merkloos, Bactrimel, Sulfotrim, Eusaprim, Trimoxol	
	erytromycine	merkloos, Eryc, Erythrocin	
	halofantrine	Halfan	
	ketoconazol	merkloos, Nizoral	
	pentamidine	Pentacarinat	
	spiramycine	Rovamycine	

Antihistaminica	mizolastine	Mistalin, Mizollen	
	terfenadine	merkloos, Triludan	combinatie met CYP3A4-remmende middelen
Diversen	cisapride	Prepulsid	combinatie met CYP3A4-remmende middelen
	ketanserine	Ketensin	

* De geneesmiddelen die in de tabel worden genoemd zijn ontleend aan ref. 15. De tabel is aangevuld met mi waarvan in de IB-tekst een pre-existent of aangeboren verlengd QT-interval als contra-indicatie staat aangegevoorts geldt voor de volgende geneesmiddelen die niet in het Informatarium Medicamentarium²⁹ staan vermeldniet in Nederland zijn geregistreerd of niet in de handel zijn, dat zij het QT-interval verlengen: het anti-aritmicum bretylium, de nieuwe klasse III-anti-aritmica almokalant, azimilide, dofetilide en sematilide, de psychofarmaca sertindol en zimeldine, het antihistaminicum astemizol, en de overige middelen probucol, terodiline en vasopre

Opgemerkt dient te worden dat enerzijds de tabel niet uitputtend is, anderzijds dat het bij een aantal meldingen incidenten gaat in bijzondere situaties. Het is niet goed mogelijk de klinische relevantie van de QT-intervalverl van alle middelen aan te geven, behalve van de vetgedrukte middelen (anti-aritmica). Voorts zal de lijst regels dienen te worden aangepast. Bij twijfel zal over het al dan niet toedienen van een middel of een combinatie van middelen contact moeten worden opgenomen met de apotheker. In dergelijke gevallen kan het zinvol zijn een (laten) maken.

Het feit dat slechts vier tricyclische antidepressiva zijn opgenomen, betekent niet dat de overige tricyclische antidepressiva (incl. maprotiline) geen QT-intervalverlenging kunnen geven. De structuurovereenkomst en het alle middelen uit deze groep cardiotoxisch zijn bij overdosering, maakt deze veronderstelling aannemelijk. De vermelde tricyclische antidepressiva die waarschijnlijk eveneens het QT-interval kunnen verlengen, zijn: desip (Pertofran®), dosulepine (Prothiaden®), doxepine (Sinequan®), maprotiline (Ludiomil®) en trimipramine (Surn Voor een vollediger beeld kunnen diverse standaardwerken of databases worden geraadpleegd (bv. Meyler's Effects of Drugs³¹ of Micromedex®³²).

** Deze waarschijnlijke risicofactoren staan los van de in de tekst genoemde algemene risicofactoren.

*** Torsade de pointes zijn alleen gemeld bij doseringen > 20 mg/dag (incidenteel), of > 50 mg/dag (frequente risico lijkt het grootst bij i.v.-toediening.

P-glycoproteïne remmende middelen, zoals claritromycine en erytromycine.